

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCE

ИНСТИТУТ ЗА ЕТНОЛОГИЯ И ФОЛКЛОРИСТИКА С ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЙ
INSTITUTE OF ETHNOLOGY AND FOLKLORE STUDIES WITH ETHNOGRAPHIC MUSEUM

СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ДОКТОРАНТСКИ КУРСОВЕ
SPECIALIZED TRAINING COURSES FOR DOCTORAL STUDENTS

Тема на курса / Title of the course: Етнология на Балканите / Ethnology of the Balkans
Лектор/Lecturer: Проф. дин Рачко Попов Секция „Балканска етнология“ Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей - БАН Prof. DSc. Rachko Popov Balkan Ethnology Department Institute of Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum - BAS Тел./ phone: 0887603693 e-mail: balkan_ethnobj@yahoo.co.uk
Асистент/Assistant: д-р Магдалена Славкова, главен асистент Секция „Балканска етнология“ Assist. Prof. Magdalena Slavkova, PhD Balkan Ethnology Department Тел./Phone: 0887647405 e-mail: chachipe@abv.bg
Хорариум / Academic Hours: 30 ч. / 30 hrs
Езици/ Languages: Български и английски / Bulgarian and English
Форма на изпит: писмен

Анотация:

Лекционният курс за докторанти представя в обобщен вид основните параметри на етно-културното наследство на балканските народи и неговите съвременни измерения. Дискутират се основните концептуални понятия и аналитични етнологички техники, които ще ги доведат до разбиране на процесите, протичащи в различните етно-национални, етно-религиозни и етно-културни общности на Балканите. Обучението дава възможност на докторантите да получат познания за основните етнологички параметри на балканските народи и различни видове общности в "традиционното", т.е. доиндустриалното общество, в процеса на модернизация и в наши дни. Проблемите на етничността, националните, регионалните и общностните идентичности, религиозните измерения на етнокултурата, семейно-родствените и социални мрежи, миграциите и мобилността на балканските народи, преходът им към модерност и постмодерност са заложили като основни и ключови теми. Този обучителен курс има особено важно значение за изграждане на нова персонална перспектива за всеки докторант, помагаща за по-добра ориентация в мултикултурното ни общество в процеса на глобализация. Обучителната програма е ориентирана към докторантите по етнология, но едновременно с това той ще предлага познания, които могат да бъдат необходими и за докторанти от други специалности – история, фолклористика, антропология, социология, културология, политология и други.

Annotation:

The PhD course presents in generalized and summarized parameters of the ethno-cultural heritage of Balkan people and its contemporary dimensions. The fundamental conceptual notions and analytic ethnologic techniques are discussed, which will lead to understanding processes flowing among the different ethno-national, ethno religious and ethno cultural communities on the Balkans. The training gives the possibilities to receive knowledge about the main ethnologic parameters of the Balkan people, and the different kinds of communities in the "traditional", i.e. pre-industrial society, in the process of modernization and up till nowadays. the issues of ethnicity, national, regional and community identities, the religious dimensions of the ethno-culture, the family-relative and social networks, migrations and mobility of the Balkan people, and their transition to modernity and post-modernity are determined as main and key themes. This training course is very significant for the establishment of new personal perspective of each PhD student, which helps for better orientation in our multicultural society in the process of globalization. The training program is oriented towards the PhD students in Ethnology, but together with that it will give fundamental knowledge, which can be used also for PhD students from wide range of other subjects in field of social sciences and humanities, and especially for History, Folklore Studies, and Social Anthropology, Sociology, Culturology, Political Sciences, etc.

Учебна програма / Training Program:

1. История на балканските народи (2 ч.) / History of the Balkan nations (2 hrs)

2. Етнография на балканските народи. Историографски проблеми и изследователски подходи (3 ч.) / Ethnography of the Balkan People. Historiographical Problems and Research Approaches (3 hrs)
3. Исторически, културни и политически граници на балканските пространства (2 ч.) / Historical, Cultural and Political Boundaries of the Balkan Spaces (2 hrs)
4. Традиционна материална култура (2 ч.) / Traditional Material Culture (2 hrs)
5. Семейни и календарни обичаи и обреди на Балканите. Християнски и ислямски култове, обичаи и традиции (6 ч.) / Family and Calendar Customs and Rituals in the Balkans. Christian and Islamic Cults, Customs and Traditions (6 hrs)
6. Обичайно право и съвременни форми на държавно управление на Балканите (2 ч.) Traditional / Law and Contemporary Government Patterns in the Balkans (2 hrs)
7. Мобилност и миграции на Балканите. Традиционни и съвременни форми (4 ч.) / Mobility and Migration in the Balkans. Traditional and Contemporary patterns (4 hrs)
8. Балкански нации и национализми (2 ч.) / Balkan Nations and Nationalisms (2 hrs)
9. Етнос и религия на Балканите. Общности и идентичности (5 ч.) Ethnos and Religion in the Balkans. Communities and Identities (5 hrs)
10. Съвременно преосмисляне на местните и чуждите културни наследства и влияния (2 ч.) / Modern Re-Rhinking of the Local and Foreign Cultural Heritage and Influences (2 hrs)

Избрана литература/Selected literature:

- Асса, Г. (2009) *Балканският кръстопът на културите*. В. Търново: Фабер.
- Грънчаров, Ст. (2001) *Балканският свят*. София: ИК „Дамян Яков“.
- Еролова, Й. (2010) *Добруджа – граници и идентичности*. София: Парадигма.
- Захова, С. (2013) *Черна гора след Югославия: динамики на идентичностите*. София: Парадигма.
- Йезерник, Б. (2013) *Дивата Европа. Балканите през погледа на западните пътешественици*. София: АИ „Марин Дринов“.
- Карамихова М. (съст.) (2010) *Четива за историята и културата на Балканите. В помощ на университетското преподаване*. София: Парадигма
- Маева, М. (2017) *Българските емигранти в Англия*. София: Парадигма.
- Маева, М., С. Захова. (2013) *Етнография на миграциите: българите в Средиземноморието*. София: Парадигма.
- Манчев, Кр. (2003) *История на балканските народи (1945-1990) т. 4*. София: Парадигма.
- Марушиакова, Е. (1990) Класификация на малките етнически групи. *Векове*, бр. 19 (4), 15-22.
- Мерджанова, И. (2016) *Мюсюлманските общности на Балканите. Посткомунистически трансформации*. София: ИК „Критика и хуманизъм“.
- Попов, В. (1992) Преферирано етническо самосъзнание при циганите в България. В: Русанов, В. *Аспекти на етнокултурната ситуация в България и на Балканите*. София, 86-99.
- Попов, Р. (1997) *Български народен календар*. София: Свят-Наука.
- Попов, Р. (2008) *Светци и демони на Балканите*. Пловдив: Летера.

(Сб.) *Преплетените истории на Балканите*. т.1 от 2013 г., т.2 от 2014 г. (под съст. на Д. Мишкова и Р. Даскалов), т.3 от 2016 г. (под съст. на Р. Даскалов и А. Везенков). София: НБУ.

Саид, Ед. (2005) *Ориентализмът*. София: Кралица Маб.

Тодорова, М. (2004) *Балкани-Балканизъм*. София: УИ „Св. Кл. Охридски“.

Токарев С. (ред.) (1973) *Календарные обычаи и обряды в странах зарубежной Европы: Зимние праздники* / Институт этнографии им. Н. Н. Миклухо-Маклая АН СССР. Москва: Наука; (1977) *Календарные обычаи и обряды в странах зарубежной Европы: Весенние праздники* / Институт этнографии им. Н. Н. Миклухо-Маклая АН СССР. Москва: Наука; (1978) *Календарные обычаи и обряды в странах зарубежной Европы: Летне-осенние праздники* / Институт этнографии им. Н. Н. Миклухо-Маклая АН СССР. Москва: Наука; (1983) *Календарные обычаи и обряды в странах зарубежной Европы: Исторические корни и развитие обычаев* / Институт этнографии им. Н. Н. Миклухо-Маклая АН СССР. Москва: Наука.

Цвијић, Ј. (1922) *Балканско полуострво и Јужнословенске земље*. кн. 1, 2. Beograd.

Ялъмов, И. (2002) *История на турската общност в България*. София: IMIR

Banks, M. (1996) *Ethnicity: Anthropological Constructions*. London, New York: Routledge.
Brass, P. (1991) *Ethnicity and Nationalism. Theory and Comparison*. New Delhi: Sage Publications.

Ghinoi, I. (2002) *Sărbători și obiceiuri românești*. București: Editura Elion.

Ghinoi, I. (2003) *Atlasul etnografic român*. București: Editura Academiei și Editura Monitorul Oficial.

Hristov, P. (ed.) (2012) *Migration and Identity. Historical, Cultural and Linguistic Dimensions of Mobility in the Balkans*. Sofia: Paradigma.

Hupchik D. (1994) *Nation or Millet? Contrasting Western European and Islamic Political Cultures in the Balkans*. Wilkes-Barre, PA: Wilkes University Press.

Marushiakova, E. (ed.) (2008) *Dynamics of National Identity and Transnational Identities in the Process of European Integration*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.

Marushiakova, E. et al. (eds) (2001) *Identity Formation among Minorities in the Balkans: The cases of Roms, Egyptians and Ashkali in Kosovo*. Sofia: “Studii Romani”.

Marushiakova, E., V. Popov. (2004) Muslim Minorities in Bulgaria. In: Blaschke, J. (ed.) *Migration and Political Intervention: Diasporas in Transition Countries*. Berlin: Parabolis.

Ninić, I. (1989) *Migrations in Balkan History*. Belgrade.

Poulton, H, Taji-Farouki, S. (1997) *Muslim Identity and the Balkan States*. London.

Sikimich, B., P. Hristov. (2007) *Kurban in the Balkans*. Belgrade: Serbian Academy of Sciences and Arts. Institute for Balkan Studies. Special edition.

Stanoyevich, M. (1919) The Ethnography of the Yugo-Slavs. *Geographical Review* 7 (2), 91-97.

Valtchinova, G. (ed.). (2010) *Religion and Boundaries. Studies from the Balkans, Eastern Europe and Turkey*. Istanbul: The ISIS Press

Yiakoumaki, V. (2006) 'Local', 'Ethnic' and 'Ritual' Food: On the Emergence of 'Cultural Diversity' in Greece since Its Integration in the European Union. *Journal of Modern Greek Studies* 24, no.2, 415-445.